

**Jak przygotować się do kontroli Inspekcji
Ochrony Środowiska (WIOŚ) dot.
obowiązków środowiskowych**

Wyniki kontroli SZWO i F-gazów w 2016 r.

16.05.2017, Warszawa

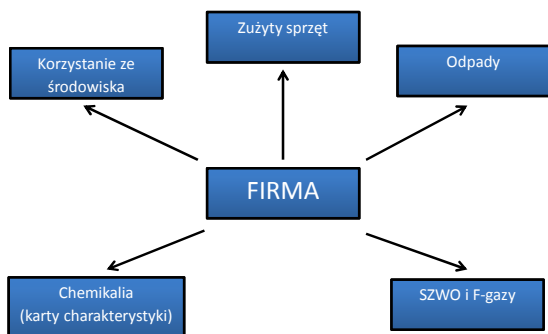

Przemysław Olszaniecki,
Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Plan prezentacji:

1. Rodzaje kontroli
2. Podstawy prawne
3. Zawiadomienie o kontroli
4. Czynności kontrolne
5. Czas kontroli
6. Kompetencje IOŚ
7. Ustalenia kontroli SZWO i F-gazów w 2016 r. – działania pokontrolne
8. Wyniki kontroli cyklu kontrolnego SZWO i zseie w 2013 r.

Rodzaje kontroli prowadzonych przez IOS

Kryterium planowania

- Planowe - podejmowane według wcześniej opracowanych planów kontroli
- Pozaplanowe - kontrole wykonywane niezależnie od kontroli objętych planem rocznym i kwartalnym działań kontrolnych WIOŚ (skargi, wnioski o podjęcie interwencji)

Kryterium przedmiotowe

- kontrola kompleksowa – obejmująca wszystkie komponenty środowiska,
- kontrola problemowa – obejmująca wybrane zagadnienia.

Jakie przepisy regulują kontrole przedsiębiorców w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska?

- USTAWA z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej
- USTAWA z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego
- USTAWA z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska

Zawiadomienie o kontroli

Kontrolę wszczynają się **nie wcześniej niż po upływie 7 dni i nie później niż przed upływem 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli**. Jeżeli kontrola nie zostanie wszczęta w terminie 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia, wszczęcie kontroli wymaga ponownego zawiadomienia. Uzasadnienie przyczyny braku zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli umieszcza się w książce kontroli i protokole kontroli.

- Zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli **nie dokonuje się, w przypadku gdy:**
- kontrola ma zostać przeprowadzona na podstawie bezpośrednio stosowanych przepisów powszechnie obowiązującego prawa wspólnotowego albo na podstawie ratyfikowanej umowy międzynarodowej;
- przeprowadzenie kontroli jest niezbędne dla **przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia**, przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego lub zabezpieczenia dowodów jego popełnienia;
- kontrola jest prowadzona w toku postępowania prowadzonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2015 r. poz. 184, 1618 i 1634)
- przeprowadzenie kontroli jest uzasadnione **bezpośrednim zagrożeniem życia, zdrowia lub środowiska naturalnego**;
- przedsiębiorca nie ma adresu zamieszkania lub adresu siedziby lub **doręczenie pism na**

Czynności kontrolne

Czynności kontrolnych dokonuje się w obecności kontrolowanego lub osoby przez niego upoważnionej.

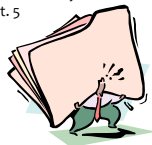
- Nie można podjąć czynności kontrolnych, jeżeli nie będzie uprawnionej osoby do reprezentowania kontrolowanego podmiotu (właściciela zakładu, prezesa spółki, prezesa zarządu itp.) lub osoby przez niego upoważnionej (zgodnie z art. 80 ust. 3 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, upoważnienie musi być sporządzone na piśmie),
- Czyn polegający na niezapewnieniu uprawnionej osoby do reprezentowania kontrolowanego podmiotu stanowi wykroczenie zagrożone karą grzywny. WIOŚ może skierować sprawę do Sądu (inspektor nie ma uprawnień do nakładania mandatu karnego za popełnienie tego czynu),
- W razie nieobecności kontrolowanego lub osoby przez niego upoważnionej albo niewykonania przez kontrolowanego obowiązku, o którym mowa w ust. 3, czynności kontrolne mogą być wykonywane w obecności innego pracownika kontrolowanego lub w obecności przywołanego świadka, którym powinien być funkcjonariusz publiczny, niebędący jednak pracownikiem organu przeprowadzającego kontrolę

Dokumenty kontrolującego

Upoważnienia do kontroli (Art. 79a. ustawy o swobodzie działalności gospodarczej):

Czynności kontrolne mogą być wykonywane przez pracowników organów kontroli po okazaniu przedsiębiorcy albo osobie przez niego upoważnionej legitymacji służbowej upoważniającej do wykonywania takich czynności oraz po doręczeniu upoważnienia do przeprowadzenia kontroli. Ust. 1

Zmiana osób upoważnionych do wykonania kontroli, zakresu przedmiotowego kontroli oraz miejsca wykonywania czynności kontrolnych wymaga każdorazowo wydania odrębnego upoważnienia. Zmiany te nie mogą prowadzić do wydłużenia przewidywanego wcześniej terminu zakończenia kontroli. Ust. 5

Upoważnienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera co najmniej:

- 1) wskazanie podstawy prawnej;
- 2) oznaczenie organu kontroli;
- 3) datę i miejsce wystawienia;
- 4) imię i nazwisko pracownika organu kontroli uprawnionego do wykonania kontroli oraz numer jego legitymacji służbowej;
- 5) oznaczenie przedsiębiorcy objętego kontrolą;
- 6) określenie zakresu przedmiotowego kontroli;
- 7) wskazanie daty rozpoczęcia i przewidywanego terminu zakończenia kontroli;
- 8) podpis osoby udzielającej upoważnienia z podaniem zajmowanego stanowiska lub funkcji;
- 9) pouczenie o prawach i obowiązkach kontrolowanego przedsiębiorcy. Ust. 6

Dokument, który nie spełnia wymagań o których mowa w ust. 6, nie stanowi podstawy do przeprowadzenia kontroli.

Zakres kontroli nie może wykraczać poza zakres wskazany w upoważnieniu. Ust. 8

Czas trwania kontroli (Art. 83.)

- czas trwania kontroli jest określony w upoważnieniu do kontroli
- przedłużenie czasu kontroli jest możliwe, ale wymaga uzasadnienia na piśmie, które doręcza się przedsiębiorcy i wpisuje do książki kontroli przed podjęciem dalszych czynności kontrolnych

Czas trwania wszystkich kontroli organu kontroli u przedsiębiorcy w jednym roku kalendarzowym nie może przekraczać:

- 1) w odniesieniu do mikroprzedsiębiorców — 12 dni roboczych;
- 2) w odniesieniu do małych przedsiębiorców — 18 dni roboczych;
- 3) w odniesieniu do średnich przedsiębiorców — 24 dni roboczych;
- 4) w odniesieniu do pozostałych przedsiębiorców — 48 dni roboczych. (ust.1)

Jeżeli wyniki kontroli wykazały rażące naruszenie przepisów prawa przez przedsiębiorcę, można przeprowadzić **powtórny kontrolę w tym samym zakresie przedmiotowym** w danym roku kalendarzowym, a czas jej trwania nie może przekraczać 7 dni. Czasu trwania powtórnej kontroli nie wlicza się do czasu, o którym mowa wyżej. (ust.4)

Nie można równocześnie podejmować i prowadzić więcej niż jednej kontroli działalności przedsiębiorcy. Jeżeli działalność gospodarcza przedsiębiorcy jest już objęta kontrolą innego organu, organ kontroli odstąpi od podjęcia czynności kontrolnych oraz może ustalić z przedsiębiorcą inny termin przeprowadzenia kontroli. (art. 82)

Czas trwania kontroli – wybrane wyjątki (Art. 83)

- przeprowadzenie kontroli jest niezbędne dla przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia, przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego lub zabezpieczenia dowodów jego popełnienia;
- przeprowadzenie kontroli jest uzasadnione bezpośrednim zagrożeniem życia, zdrowia lub środowiska naturalnego.

Kompetencje Inspekcji Ochrony Środowiska

- wstęp:
 - ✓ na teren nieruchomości, na której prowadzona jest działalność gospodarcza
 - ✓ do środków transportu
- pobór próbek, wykonywanie innych badań lub pomiarów niezbędnych do ustalenia stanu środowiska
- żądanie wstrzymania eksploatacji instalacji lub urządzeń w zakresie niezbędnym do wykonania powyższych czynności
- ocena sposobu eksploatacji instalacji lub urządzeń, w tym środków transportu, stosowanych technologii
- żądanie pisemnych lub ustnych informacji od personelu
- żądanie udostępnienia wszelkich dokumentów i danych związanych z problematyką kontroli i niezbędnych do wymierzenia mandatu lub kary grzywny
- ocena sposobu wykonywania pomiarów emisji

Współpraca IOŚ z innymi organami w zakresie działań kontrolnych

Prowadzenie działań wynikających ze współpracy, w szczególności z:

- ✓ Najwyższą Izbą Kontroli,
- ✓ Państwową Inspekcją Pracy,
- ✓ Państwową Inspekcją Sanitarną,
- ✓ Inspekcją Handlową,
- ✓ Inspekcją Weterynaryjną,
- ✓ Inspekcją Transportu Drogowego,
- ✓ Nadzorem Budowlanym,
- ✓ Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- ✓ Urzędem Dozoru Technicznego

... oraz z innymi organami kontroli, organami obrony cywilnej, organami wyspecjalizowanymi i organami ścigania.

Współpraca IOŚ z innymi jednostkami i osobami kompetentnymi

- ❑ Możliwe jest, w szczególnych wypadkach, skorzystanie z pomocy Policji, w trybie określonym w art. 10a ust.1 i 2 ustawy o IOŚ, jeżeli jest to niezbędne do przeprowadzenia czynności kontrolnych
- ❑ W czynnościach kontrolnych mogą uczestniczyć pracownicy pomocniczy lub rzeczoznawca (ekspert), zgodnie z art. 9 ust. 2a ustawy o IOŚ

Ustalenia kontroli

- ❖ Protokół kontroli – 1 egzemplarz doręczany jest kierownikowi kontrolowanej jednostki lub kontrolowanej osobie fizycznej
- ❖ Protokół sporządza się tak, aby z niego wynikało, kto, kiedy, gdzie i jakich czynności dokonał, kto i w jakim charakterze był przy tym obecny, co i w jaki sposób w wyniku tych czynności ustalono i jakie uwagi zgłosiły obecne osoby.
- ❖ Protokół odczytuje się wszystkim osobom obecnym, biorącym udział w czynności urzędowej, które powinny następnie protokół podpisać. Odmowę lub brak podpisu którejkolwiek osoby należy omówić w protokole.
- ❖ Możliwość wniesienia uwag do protokołu
- ❖ W razie odmowy podpisania protokołu, odmawiający podpisu może w terminie 7 dni przedstawić swoje stanowisko właściwemu organowi IOŚ na piśmie

Nieprawidłowości zapisane w protokole kontroli

Każde stwierdzenie naruszenia przepisów ochrony środowiska lub warunków pozwoleń oraz zezwoleń, **wymaga załączenia do zasadniczego protokołu kontroli lub przywołania w jego treści**, potwierdzającego dowodu, w rozumieniu przepisów kpa: odpisy aktów administracyjnych, kserokopie dokumentów będących w posiadaniu podmiotu, odrębne protokoły, zdjęcia, nagrania audio i video itp.

Dowody

Przeprowadzanie kontroli nie jest postępowaniem administracyjnym, ale dokumenty zebrane podczas kontroli powinny spełniać cechy dowodu w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego.
Zgodnie z art. 75 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego jako dowód należy dopuścić wszystko, co może się do wyjaśnienia sprawy przyczynić, a nie jest sprzeczne z prawem.
W szczególności dowodem mogą być dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny.

WAŻNE:

Dowody przeprowadzone w toku kontroli przez organ kontroli z naruszeniem przepisów prawa w zakresie kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy, **jeżeli** miały istotny wpływ na wyniki kontroli, nie mogą stanowić dowodu w żadnym postępowaniu administracyjnym, podatkowym, karnym lub karno-skarbowym dotyczącym kontrolowanego przedsiębiorcy.

Wniesienie zastrzeżeń do protokołu kontroli

Zastrzeżenia zgłoszone ustnie w dniu podpisywania protokołu kontroli powinny zostać wpisane w protokole kontroli pod podpisem inspektora. Kontrolowany powinien potwierdzić podpisem, że zamieszczony przez inspektora tekst jest zgodny z wniesionymi uwagami.

Zastrzeżenia zgłoszone na piśmie inspektor dołącza do protokołu, jako jego integralną część. Zamieszcza także w protokole odpowiednią adnotację o ich zgłoszeniu.

Inspektor nie odnosi się w treści protokołu do zgłoszonych do protokołu uwag i zastrzeżeń. Wyłącznie dołącza je do protokołu kontroli. Nie wprowadza także żadnych zmian w zapisach protokołu.

Dostęp do zgromadzonych przez organ dokumentów

Każdy dokument wytworzony w ramach działalności kontrolnej podlega udostępnieniu na zasadach ustawy o dostępie do informacji publicznej.

Działania pokontrolne

- Zarządzenie pokontrolne,
- Skierowanie do sądu wniosku o ukaranie za wykroczenie,
- Grzywna nałożona w drodze mandatu karnego,
- Zawiadomienie prokuratora o popełnieniu przestępstwa,
- Wystąpienie pokontrolne do innych organów zgodnie z kompetencjami,
- Decyzje administracyjne (m. in. kary pieniężne).

Wyniki kontroli SZWO i F-gazów za 2016 r.

Lp.	Województwo	Informacja o liczbie podmiotów skontrolowanych	Informacja o nieprawidłowościach stwierdzonych w czasie kontroli		
		Liczba podmiotów skontrolowanych w okresie sprawozdawczym	Liczba stwierdzonych nieprawidłowości I kategorii w okresie sprawozdawczym, nie jest związana z bezpodstawnym odbiorem na środowisko	Liczba stwierdzonych nieprawidłowości II kategorii w okresie sprawozdawczym, jest związana z bezpodstawnym odbiorem na środowisko	Liczba stwierdzonych nieprawidłowości III kategorii w okresie sprawozdawczym, tj. związanych z bezpodstawnym przywróceniem środków i skał opow. innym zarządzeniem w postępowaniu z substancjami kontrolowanymi lub fluorow. innymi gazami cieplarnianymi
1	2	3	4	5	6
1	dolnośląskie	19	9	5	0
2	łódzkie-pomorskie	12	6	1	0
3	lubelskie	39	13	2	0
4	lubuskie	15	6	1	0
5	łódzkie	41	6	3	0
6	mazowieckie	73	25	8	2
7	małopolskie	53	2	2	0
8	opolskie	5	0	0	0
9	podkarpackie	4	0	0	0
10	podlaskie	12	0	0	0
11	pomorskie	14	1	1	0
12	śląskie	21	1	0	0
13	świętokrzyskie	11	1	0	0
14	warmińsko-mazurskie	11	4	1	0
15	wielkopolskie	20	2	0	0
16	zachodniopomorskie	8	3	2	0
	POLSKA	358	88	28	2

Informacje o działaniach pokontrolnych podjętych przez Inspekcję Ochrony Środowiska w 2016 r.				
Zarządzenia pokontrolnie wydane podczas kontroli	Instrukcje	Liczba nałożonych mandatów karnych	Administracyjne postępowania kary pieniężne	Wyjeżdżeni do sągów
7	8	9	10	11
8	1	0	0	2
4	0	0	2	0
8	39	0	0	0
2	0	0	0	0
14	0	0	4	0
10	0	0	0	0
3	0	0	0	0
0	0	0	0	0
0	0	0	0	0
0	0	0	0	0
0	0	0	2	0
8	0	0	4	0
0	0	0	0	0
4	3	0	0	0
2	0	1	0	0
0	0	0	0	0
63	43	1	12	2

Nieprawidłowości w 2016 r.

W **kategorii I** stwierdzono następujące naruszenia:

- nieprowadzenie lub niewłaściwe prowadzenie dokumentacji – **42** naruszeń,
- niesporządzenie Karty Urządzenia w terminie – **14** naruszeń,
- nieprzekazanie do bazy danych sprawozdania dotyczącego substancji zubożających warstwę ozonową lub fluorowanych gazów cieplarnianych – **12** naruszeń,
- nieterminowe przekazanie do bazy danych sprawozdania dotyczącego substancji zubożających warstwę ozonową lub fluorowanych gazów cieplarnianych – **6** naruszeń,
- brak prawidłowego oznakowania pojemników, urządzeń i instalacji zawierających substancje zubożające warstwę ozonową (SZWO) lub fluorowane gazy cieplarniane (F-gazy) – **6** naruszeń,
- brak opłat za emisje SZWO lub F-gazów – **4** naruszenia,
- brak systemu do wykrywania fluorowanych gazów cieplarnianych dla urządzeń chłodniczych zawierających powyżej 500 ton ekwiwalentu CO₂ – **1** naruszenie,

Nieprawidłowości w 2016 r. (II)

- nieprowadzenie dokumentacji dotyczącej kontroli szczelności dla urządzeń zawierających substancje kontrolowane lub fluorowane gazy cieplarniane – **1** naruszenie,
- nieterminowe przeprowadzenie kontroli szczelności – **1** naruszenie,
- przekazywanie F-gazów osobom fizycznym na ich własne potrzeby wbrew zakazowi – **1** naruszenie.

W **kategorii II** stwierdzono następujące naruszenia:

- brak odpowiedniego certyfikatu lub świadectwa kwalifikacji – **15** naruszeń,
- brak lub niezgodnie z przepisami wykonywanie przeglądów szczelności – **11** naruszeń;

W **kategorii III** stwierdzono następujące naruszenia:

- bezpośrednie zanieczyszczenie środowiska spowodowane zaniedbaniami w postępowaniu ze SZWO lub F-gazami – **2** naruszenia.

Działania pokontrolne

- wydano **63** zarządzenia pokontrolne,
- udzielono **43** instruktażów,
- nałożono **1** mandat karny,
- wszczęto **12** postępowań administracyjnych w celu nałożenia kar pieniężnych,
- skierowano **2** wnioski o podjęcie stosownych działań do właściwych organów.

Wnioski i podsumowanie

- IOŚ posiada szerokie kompetencje w zakresie kontroli oraz współdziałania z innymi organami,
- IOŚ posiada różne możliwości działań pokontrolnych,
- Zakres sankcji zależy od wykrycia ewentualnych naruszeń, od ich rodzaju i skali.
